

FEJL OG FEEDBACK

Man lærer sprog ved at bruge det og øve sig. Det er en uundgåelig og naturlig del af læringen at lave fejl. Hvordan skal frivillige rette fejl, så de understøtter læringen?

Når man lærer et sprog, vil man gerne rettes, når man taler eller skriver. Der er imidlertid megen diskussion blandt sprogfolk om, hvorvidt det overhovedet virker at rette fejl. Det er helt sikkert ikke en god ide at rette hver enkelt "fejl". Det kan underminere folks selvtillid, det gør det svært at tale flydende, og ingen kan huske alle rettelser. Alt for nidkære rettelser bygger måske på den fejlagtige opfattelse, at hvis man ikke retter fejl, vil kursisten indlære "forkert" sprog og fejlene vil sidde fast. Det vigtigste er at skabe en atmosfære, hvor kursisterne bliver opmuntret til at tale, og det kan modarbejde en sådan "anerkendende pædagogik", hvis man hele tiden retter fejl.

Det er vigtigt at skelne mellem fri tale og kontrollerede øvelser. I fri tale kan det virke unødvendigt forstyrrende, hvis man griber ind med for mange rettelser, hvorimod der i kontrollerede aktiviteter, som når kursisterne skal træne bestemte strukturer (f.eks. "lav sætninger med "hvis"), kan være behov for rettelser for at sikre, at kursisten faktisk øver bestemte færdigheder. Mange kursister vil dog gerne

"At være frivillig kræver tålmodighed, empati og evnen til at behandle kursisten som en jævnbyrdig."

Frivillig, Danmark

rettes i fejl, de laver gentagne gange, og mange vil især gerne rettes i deres udtale. Mange kursister oplever netop udtalen som det sværeste ved at lære et nyt sprog.

I forbindelse med skriftlige opgaver er det en god ide kun at påpege en eller to slags fejl i stedet for at understrege hver eneste stavfejl med rødt. Der er faktisk mange, der mener, at underviserens (eller den frivilliges) kuglepen overhovedet ikke har noget at gøre i kursisters tekster. I stedet kan man skrive på post-its, og så kan kursisterne selv rette og redigere deres tekster. Gør eventuelt opmærksom på

gennemgående fejl, fejl i forbindelse med noget, der er gennemgået for nylig, eller fejl, der virkelig er hæmmende for forståelsen.

I forbindelse med det mundtlige sprog, så lad være med at afbryde kursisten, men noter eventuelt fejl ned og udvælg to eller tre, som I snakker om bagefter. Husk at det er godt at lave fejl, da det som regel betyder, at kursisten prøver sproget af og kommer uden for sin komfortzone. Man skal heller ikke nødvendigvis rette fejl i en grammatisk struktur, som kursisten endnu ikke har lært eller er stødt på.

Fejlretning afhænger også af, hvilken kursisttype det drejer sig om, hvilke sammenhænge kursisten bruger (eller skal bruge) sproget i, og deres niveau. For eksempel kan kursister, der skal arbejde i offentlige eller akademiske sammenhænge, have brug for at kunne skrive præcise tekster til en målgruppe, der er mindre tolerant over for "fejl".

Forskellige former for feedback:

- mimik: man kan prøve at bruge forskellige tegn, især ved gentagne fejl, f.eks. løfte øjenbrynene, se spørgende ud eller lægge hovedet på skrå. Kursisten vil efterhånden lære tegnene at kende, og det er mindre indgribende, end hvis man siger noget. Kursisten vil kunne rette sig selv uden at føle sig rettet.
- omformulering: omformuler indholdet af kursistens ytring, så det bliver en korrekt sætning. Nogle gange gentager kursisten dog fejlen, fordi de ikke er klar over, at de sagde noget ukorrekt.
- stikord: gentag sætningen og fremhæv fejlen. Ved at gøre opmærksom på fejlen opfordrer man kursisten til at rette sig selv. Det er meget vigtigt at være klar over, om kursisterne er i stand til at rette sig selv. De har måske ikke lært det nødvendige ordforråd eller grammatik.
- direkte feedback: ret fejlen og spørg kursisten hvorfor. Her henviser man til en regel, kursisterne har lært. Hvis de ikke kan huske reglen, kan man bede andre kursister om at hjælpe, i stedet for selv at give en forklaring.

NB: Hvis du er med en underviser i klassen, så prøv at følge deres måde at rette fejl på. Man skal aldrig rette flere fejl end underviseren gør!